

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Kováčovej a členov senátu JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. a JUDr. Jozefa Milučkého v právnej veci žalobcu: **S. R., M. zastúpeného advokátom JUDr. R. P.**, proti žalovanému: **Rada pre vysielanie a retransmisiu**, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. RL/110/2007 zo dňa 6. novembra 2007, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S 15/2008-54 zo dňa 10. júla 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S 15/2008-54 zo dňa 10. júla 2008 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Rady pre vysielanie a retransmisiu (ďalej len „rada“) č. RL/110/2007 zo dňa 6. novembra 2007, ktorým

bolo rozhodnuté, že žalobca porušil povinnosť ustanovenú v § 16 písm. b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len „zákon o vysielaní a retransmisii“) tým, že dňa 10. apríla 2007 o cca 18.25 hod. odvysielal program „Z.“, v ktorom nezabezpečil objektívnosť a nestrannosť, za čo mu bola uložená podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. a) uvedeného zákona sankcia – upozornenie na porušenie zákona.

Z odôvodnenia rozsudku vyplynulo, že krajský súd sa priklonil k právnomu názoru rady, že z hľadiska zachovania vyváženosti bolo potrebné, aby žalobca k postavenej téme rozhodne poskytol priestor na reakciu aj zástupcovi koalície, pričom bolo dôležité, aby protichodný názor v rámci predmetného programu zaznel. Uloženie sankcie – upozornenie na porušenie zákona – považoval krajský súd za primerané porušeniu zákona.

Pokiaľ išlo o námietku žalobcu, že rada rozhodla o uložení sankcie po uplynutí zákonnej subjektívnej lehoty (6 mesiacov odo dňa, keď sa rada o uložení sankcie dozvedela), krajský súd dospel k záveru, že táto námietka žalobcu nie je opodstatnená, nakoľko k začatiu plynutia lehoty došlo dňa 19. júna 2007, keď bola vypracovaná monitorovacia správa o šetrení sťažnosti č. 1921/98/2007.

Včas podaným odvolaním sa žalobca domáhal, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok, zrušil rozhodnutie rady a výrok o trovách konania navrhol zmeniť tak, že rada je povinná uhradiť žalobcovi trovy konania na účet jeho právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Tvrdil, že rada rozhodla o uložení sankcie po uplynutí šesťmesačnej subjektívnej zákonnej lehoty. Jeho tvrdenie vyplývalo z názoru, že za deň, rozhodujúci pre začatie plynutia subjektívnej lehoty, nemožno považovať iný deň, ako ten, v ktorom je rade takéto podanie doručené, t.j. deň, keď sa ako orgán „dozvie“ o tom, že malo dôjsť k porušeniu povinností, ktorých dodržiavanie chráni. Pretože rade bola doručená sťažnosť 26. apríla 2007, podľa názoru žalobcu týmto dňom začala plynúť šesťmesačná subjektívna lehota podľa § 64 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii na uloženie sankcie, a preto rozhodnutie zo dňa 6. novembra 2007 bolo vydané po uplynutí uvedenej zákonnej lehoty.

Žalobca ďalej v podanom odvolaní namietal, že krajský súd svoj záver, že predmetná lehota sa má počítať odo dňa vypracovania správy vnútornou organizačnou zložkou rady a nie odo dňa, keď je rade doručený príslušný podnet na začatie konania, odôvodnil troma slovami: „podľa názoru súdu“. Krajský súd sa nevysporiadal so žiadnym argumentom žalobcu uvádzaným na podporu jeho názoru o uplynutí zákonnej lehoty. Žalobca svoju argumentáciu podoprel rozhodnutím najvyššieho súdu č. k. 3 Sž 11/2007 zo dňa 31. mája 2007, z ktorého okrem iného vyplýva, že vnútorná úprava organizačných záležitostí medzi členmi rady a pracovníkmi kancelárie rady je bez právneho významu pre posudzovanie plynutia lehôt v správnom konaní.

Žalobca poukázal tiež na nesprávne právne posúdenie veci. Uviedol, že programom „Z.“, odvysielaným dňa 10. apríla 2007 naplnil všetky zákonné atribúty pre politicko-publicistický program a splnil svoju povinnosť zabezpečiť objektivitu a nestrannosť takéhoto typu programu tým, že do vysielania pozval ako hostí dotknutých predstaviteľov koalície, zástupcu opozície, ktorá predkladala návrh na odvolanie ministra J. a zástupcu nezávislého občianskeho združenia a že diskusiu hostí, ktorí pozvanie prijali, viedol moderátor spôsobom, ktorý nijako nezvýhodňoval žiadnu z dotknutých strán. Naopak, súčasťou diskusie bol aj kritický postoj moderátora a pani W. k netransparentným postupom predchádzajúcej vlády. Za daných okolností tak jediná „nevýhoda“ jednej z oslovených strán spočívala v skutočnosti, že sa ponúknutú „výhodu“ rozhodla vedome a dobrovoľne odmietnuť. Poukázal na to, že tak rada ako aj krajský súd kladú toto „seba-znevýhodnenie“ za vinu žalobcovi, dôsledne pritom ignorujú tú skutočnosť, že moderátor relácie i jej politicky neutrálny hosť veľmi kriticky hodnotili konanie aj tej politickej strany, ktorej zástupca účasť na diskusii neodmietol. Právny záver, že týmto postupom žalobca porušil svoju zákonnú povinnosť zabezpečiť objektivitu a nestrannosť svojho vysielania, je podľa názoru žalobcu nesprávnym právnym posúdením veci.

Ďalej žalobca v odvolaní uviedol, že pokiaľ ide o porušenie povinnosti podľa § 16 písm. b) zákona o vysielaní a retransmisii, krajský súd sa priklonil k právnemu názoru rady, avšak neuviedol jediný dôvod, ktorý ho k tomuto príklonu viedol, iba ho konštatoval. Nevysporiadal sa tak s tvrdením, že žalobca priestor na reakciu

zástupcovi koalície poskytol a že zabezpečiť, aby protichodný názor aj skutočne zaznel, bolo mimo jeho dispozičnej sféry.

Rada v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhla napadnutý rozsudok potvrdiť. K veci uviedla, že odvolanie považuje za nedôvodné, nakoľko krajský súd napadnutým rozsudkom vec posúdil správne s riadnym a náležitým odôvodnením a rada v predmetnom správnom konaní v dostatočnej miere zistila skutkový stav veci, na ktorý správne aplikovala relevantné ustanovenia zákona. Ďalej mala za to, že rozhodnutie č. RL/110/2007 má všetky náležitosti ustanovené v § 47 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, nevykazuje formálne ani logické nedostatky, je riadne odôvodnené a vychádza zo skutkového stavu zisteného v zmysle ustanovení uvedeného zákona. Ďalej uviedla, že žalobca nebol na svojich právach ukrátený rozhodnutím ani postupom správneho orgánu. Tvrdila, že rozhodnutie bolo vydané v zákonnej lehote a že až uskutočnenie monitoringu bolo v danej veci tým momentom, ktorým sa orgán, príslušný rozhodnúť vo veci, dozvedel o porušení povinnosti. Zotrvala na závere, s ktorým sa v napadnutom rozsudku stotožnil aj krajský súd, že z hľadiska zachovania vyváženosti mal žalobca k takto postavenej téme rozhodne poskytnúť priestor na reakciu aj zástupcovi koalície, pričom nemuselo ísť nevyhnutne priamo o dotknutého ministra. Bolo dôležité, aby protichodný názor v rámci predmetného programu zaznel, nakoľko predstaviteľka tretieho sektora logicky nebola dostatočnou a účinnou názorovou opozíciou voči prítomnému opozičnému poslancovi, keď navyše aj prítomná predstaviteľka tretieho sektora sa kriticky vyjadrovala k osobe ministra hospodárstva. Moderátor uviedol, že bol pozvaný aj zástupca koalície, konkrétne minister hospodárstva, ale jeho hovorca účasť ministra údajne odmietol. Rovnako údajne reagovala aj hovorkyňa strany S. Rada v predmetnom rozhodnutí konštatovala, že pokiaľ by aj účastník konania skutočne objektívne nemohol získať nikoho z vládnej koalície do diskusie na túto tému, mali tvorcovia predmetného programu možnosť postaviť tému širšie a diskutovať bez politikov. V tejto súvislosti žalobca vo svojej žalobe poukázal na autonómiu dramaturgickej výstavby svojho vysielania, k čomu si však rada dovoľuje uviesť, že žalobca ako vysielateľ rozhlasovej programovej služby na základe zákona má primárne dodržiavať svoje zákonné povinnosti, ktoré mu okrem iného vyplývajú aj z ustanovení zákona o vysielaní a retransmisii.

Najvyšší súd SR ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) rozsudkom č.k. 2 Sžo 202/2008 zo dňa 18. marca 2009 rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 1 S 15/2008-54 zo dňa 10. júla 2008 potvrdil. Stotožnil sa pritom s právnym posúdením a dôvodmi krajského súdu a preto nepovažoval za potrebné opakovať odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, ale naňho v zmysle § 219 ods. 2 OSP v znení zákona č. 384/2008 Z. z. (účinného od 15.10.2008) ako na vecne správne a postačujúce odkázal.

Najvyšší súd konštatoval, že rada sa o porušení povinnosti dozvedela z monitorovacej správy o šetrení sťažnosti č. 1921/98/2007, ktorá bola vypracovaná 19. júna 2007, takže rozhodnutie zo dňa 6. novembra 2007 bolo vydané v zákonnej šesťmesačnej lehote. Svoj záver podložil aj skoršou judikatúrou najvyššieho súdu týkajúcou sa tejto otázky, pričom konkrétne poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.11.2007, č. k. 5 Sž 50/2007 a 5 Sž 55/2007.

Pokiaľ išlo o námietku žalobcu týkajúcu sa nesprávneho právneho posúdenia veci, najvyšší súd dospel k záveru, že bola daná objektívna zodpovednosť žalobcu za porušenie základných povinností vysielateľa, medzi ktoré patrí aj povinnosť zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a politicko-publicistických programov, pretože politicko-publicistický program „Z.“ zo dňa 10. apríla 2007 nespĺňal požiadavku nestrannosti, ktorá zahŕňa aj povinnosť poskytnúť pri konfrontácii priestor na vyjadrenie oboch stranám, vyváženosť a neutralitu.

Žalobca ako sťažovateľ sa obrátil na Ústavný súd Slovenskej republiky namietajúc arbitrárnosť rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 2 Sžo 202/2008 zo dňa 18. marca 2009.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom č.k. IV. ÚS 245/09-42 zo dňa 21. januára 2010 rozhodol, že

1. Základné právo S. R. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení so základným právom slobodne rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky a právom na slobodu prejavu podľa čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli porušené rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo/202/2008 z 18. marca 2009.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo/202/2008 z 18. marca 2009 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť S R. trovy konania v sume 434,61 € (slovom štyristotridsaťštyri eur a šesťdesiatjeden centov) na účet Advokátskej kancelárie P., spol. s r.o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Podľa názoru ústavného súdu súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Je teda povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia. Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd ustanoveniami § 157 ods. 2 OSP dôsledne neriadil.

Najvyšší súd sa podľa názoru ústavného súdu žiadnym spôsobom nevyrovnal so svojou „rozchádzajúcou“ sa rozhodovacou činnosťou pri výklade a aplikácii príslušných ustanovení zákona o vysielaní a retransmisii napriek vyjadreniu podpredsedníčky súdu o tom, že judikatúra špecializovaných senátov je v tomto smere od roku 2007 ustálená. Nevysporiadal sa ani s argumentmi, ktoré uviedol v žalobe sťažovateľ.

Ústavný súd v odôvodnení nálezu ďalej uviedol, že vzal do úvahy odlišnú judikatúru najvyššieho súdu v skutkovo obdobných prípadoch. Rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 5 SŽ 50/2007 a sp. zn. 5 SŽ 55/2007 z 27. novembra 2007, ktorými najvyšší súd potvrdil rozhodnutie rady, korešpondujú s právnym názorom najvyššieho súdu vyjadreným v napadnutom rozhodnutí sp. zn. 2 Sžo/202/2008 z 18. marca 2009. Na druhej strane, najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 3 SŽ 5/2009

z 23. apríla 2009, ktorým zrušil rozhodnutie rady, v odôvodnení argumentuje v uvedených súvislostiach inak.

Keďže najvyšší súd sa pri rozhodovaní o otázke začatia plynutia lehoty podľa § 64 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii na podanie podnetu na porušenie povinnosti dôsledne nevyrovnal s odlišným právnym názorom obsiahnutým v iných rozhodnutiach najvyššieho súdu a vychádzal iba z citácie rozhodnutí, ktoré považoval za vydané v rámci „ustálenej judikatúry“, a nevyjadril sa ani k ďalším argumentom sťažovateľa, ústavný súd nepovažoval rozhodnutie najvyššieho súdu za ústavne akceptovateľné, a preto rozhodol, že najvyšší súd napadnutým rozhodnutím porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ išlo o posudzovanie porušenia povinnosti sťažovateľa podľa § 16 písm. b) zákona o vysielaní a retransmisii, ústavný súd konštatoval, že najvyšší súd pri rozhodovaní o tejto otázke potvrdil rozhodnutie krajského súdu, ktorý sa argumentačne jednostranne, nedôsledne a nejasným spôsobom vyrovnal so skutkovým stavom, z ktorého mal vyvodiť jednoznačné a presvedčivo odôvodnené rozhodnutie, a preto porušil aj základné právo sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo podľa čl. 10 ods. 1 v spojení s čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd tiež uviedol, že najvyšší súd vyslovil toto hodnotenie bez toho, aby skúmal, z akého preukázaného skutkového stavu ho vyvodil krajský súd (najvyšší súd sa len priklonil k záverom krajského súdu, ktoré sú v tejto oblasti značne nejasné a vágne). Apriórne tak stotožnil neúčasť jednej strany v programovej relácii bez akejkoľvek alternatívy s dostatočným dôvodom na vyslovenie neobjektívnosti tejto relácie a s porušením povinnosti zo strany vysielateľa. Pritom konkrétny priebeh politicko-publicistického programu, t. j. aké názory, hodnotiace komentáre a informácie spravodajského charakteru v konkrétnej diskusii v skutočnosti vôbec zazneli od prítomných strán a ich vzťah (aby sa tieto potom dali hodnotiť z hľadiska nestrannosti a vyváženosti), nie je celkom jasný zo žiadneho z predchádzajúcich rozhodnutí v tejto veci (napr. posúdenie otázky „inštitútu prázdneho kresla“, ktorý je štandardne známy z európskych chárt publicistiky v tejto

oblasti, ani tvrdenia sťažovateľa, že moderátor relácie i jej politicky neutrálny hosť veľmi kriticky hodnotili aj konanie tej politickej strany, ktorej zástupca účasť na diskusii neodmietol, sa nestali predmetom vyhodnotenia ani konfrontácie s preukázaným skutkovým stavom v odvysielanej relácii).

Keďže napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu označených základných práv sťažovateľa, ústavný súd tento rozsudok zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky a o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov – ďalej len zákon o ústavnom súde) a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 3 písm. b/ zákona o ústavnom súde).

Po zrušení rozsudku najvyššieho súdu ústavným súdom sa vec vrátila opäť do štádia odvolacieho konania pred najvyšším súdom. Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) viazaný právnym názorom ústavného súdu, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 OSP) a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Rozhodol 20. októbra 2010 rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil. Miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené v súlade s ustanovením § 156 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP na úradnej tabuli a na internetovej stránke najvyššieho súdu.

Z obsahu predložených spisov odvolací súd zistil, že predmetom súdneho preskúmavacieho konania je rozhodnutie rady, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca porušil povinnosť ustanovenú v § 16 písm. b) zákona o vysielaní a retransmisii tým, že dňa 10. apríla 2007 o cca 18.25 hod. odvysielal program „Z.“, v ktorom nezabezpečil objektivnosť a nestrannosť, za čo mu bola uložená podľa ustanovenia § 64 ods. 1 písm. a) uvedeného zákona sankcia – upozornenie na porušenie zákona. Rada tak rozhodla po zistení, že uvedený program nespĺňal požiadavku nestrannosti, ktorá zahŕňa aj povinnosť poskytnúť pri konfrontácii priestor na vyjadrenie obom stranám, vyváženosť a neutralitu; prezentáciou jednostranných informácií bolo divákovi znemožnené, aby si mohol pod vplyvom prezentácie viacerých názorových uhlov pohľadu vytvoriť vlastný, objektivizovaný názor na danú problematiku.

Predmetom posúdenia v tomto konaní sú dve otázky, ktoré namietal žalobca vo svojom odvolaní, a to zachovanie šesťmesačnej subjektívnej lehoty na rozhodnutie zo strany správneho orgánu a nesprávne právne posúdenie veci správnym orgánom, pokiaľ ide o zabezpečenie objektívnosti a nestrannosti posudzovaného programu.

Podľa § 64 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii rada o uložení sankcie rozhodne do šiestich mesiacov odo dňa, keď sa o porušení povinnosti podľa odseku 1 dozvedela, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď bola povinnosť porušená.

Pre zodpovedanie prvej spornej otázky je potrebné ustáliť, kedy sa rada o porušení povinnosti dozvedela, a následne posúdiť, či rozhodnutie zo dňa 6. novembra 2007 bolo vydané v šesťmesačnej lehote stanovenej zákonom o vysielaní a retransmisii.

Žalobca považuje za moment, kedy sa rada o porušení povinnosti dozvedela, deň, v ktorý jej bola doručená sťažnosť, v ktorej sťažovateľ (fyzická osoba) namietal porušenie zákona žalobcom. Keďže sťažnosť bola rade doručená dňa 26. apríla 2007, šesťmesačná zákonná lehota na rozhodnutie nebola podľa žalobcu zachovaná.

Naproti tomu rada k otázke začatia plynutia subjektívnej zákonnej lehoty na vydanie rozhodnutia zaujala odlišný názor, keď aj s poukazom na rozhodovaciu činnosť najvyššieho súdu uviedla, že uvedená lehota začína plynúť vyhotovením správy o monitoringu. Vychádzajúc z uvedeného rada konštatovala, že lehota na rozhodnutie o uložení sankcie nebola z jej strany zmeškaná.

Ako je zrejmé z dikcie ustanovenia § 64 ods. 3, citovaného vyššie, zákonodarca výslovne neurčil, aká skutočnosť je tým momentom, kedy sa rada o porušení povinnosti dozvie. Ako vyplýva z už uvedeného, odpovede na túto otázku sa rôznia. Z dôvodu absencie presnej definície momentu rozhodujúceho pre začatie plynutia zákonnej lehoty na rozhodnutie, je potrebné zodpovedať nastolenú otázku pomocou výkladu citovaného ustanovenia.

Názory, ktorá právna skutočnosť je rozhodná pre začiatok plynutia lehoty, sú odlišné, a to nielen pokiaľ ide o názory rady ako spravujúceho subjektu na jednej strane a názory vysielateľov ako spravovaných subjektov na strane druhej, ale aj pokiaľ ide o súdnu prax. Aj z doterajšej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu je zrejmé, že výklad sporného ustanovenia nebol jednotný.

V rozsudkoch č.k. 5 Sž 87/2007 zo dňa 1. júla 2008, č.k. 3 Sž 96/2008 zo dňa 9. apríla 2009, č.k. 3 Sž 5/2009 zo dňa 23. apríla 2009, č.k. 5 Sž 80/2008 zo dňa 2. júna 2009, č.k. 5 Sž 26/2009 zo dňa 21. júla 2009 a č.k. 3 Sž 35/2009 zo dňa 5. novembra 2009 najvyšší súd vyslovil právny názor, že prvá objektívna možnosť, kedy sa rada dozvedela o porušení zákona, nastala v deň, keď jej bola doručená sťažnosť. Zároveň doplnil, že je len záležitosťou organizácie činnosti rady a jej kancelárie, kedy je dôvodnosť sťažnosti preverená a spracované zistenia predložené rade na prerokovanie.

Odlišný právny názor, t.j. že dňom rozhodujúcim pre začiatok plynutia subjektívnej lehoty pre rozhodnutie o uložení sankcie je deň vyhotovenia monitorovacej správy, resp. správy o šetrení sťažnosti, zaujal najvyšší súd v rozsudkoch č.k. 3 Sž 50/2007 zo dňa 18. októbra 2007, č.k. 5 Sž 50/2007 zo dňa 27. novembra 2007, č.k. 3 Sž 103/2007 zo dňa 17. januára 2008, č.k. 3 Sž 107/2007 zo dňa 17. januára 2008 a č.k. 3 Sž 108/2007 zo dňa 17. januára 2008.

V rozsudkoch č.k. 5 Sž 30/2006 zo dňa 28. septembra 2006, č.k. 1 Sž 78/2005 zo dňa 16. mája 2007, č.k. 1 Sž 79/2005 zo dňa 19. decembra 2007 a č.k. 1 Sž 21/2006 zo dňa 19. decembra 2007 dospel najvyšší súd k inému právnemu posúdeniu veci, odlišnému od vyššie uvedených dvoch výkladov sporného ustanovenia. V uvedených rozsudkoch najvyšší súd konštatoval, že deň, kedy rada na svojom zasadnutí prerokovala správu o šetrení sťažnosti, resp. monitorovaciu správu, je dňom, kedy sa rada dozvedela o možnom porušení zákona.

Senát najvyššieho súdu, rozhodujúci v prejednávanej právnej veci, výkladom sporného ustanovenia zákona dospel k záveru, že rozhodujúcou skutočnosťou pre začiatok plynutia zákonnej subjektívnej lehoty na rozhodnutie o uložení sankcie je prerokovanie monitorovacej správy na zasadnutí rady. K tomuto záveru dospel

senát najvyššieho súdu po tom, čo vo všetkých daných súvislostiach vyhodnotil postavenie a pôsobnosť rady, ako aj mechanizmus jej fungovania, pričom vychádzal zo samotného zákona o vysielaní a retransmisii a tiež vzal do úvahy vnútorné, organizačné akty rady.

Rada ako právnická osoba má pri výkone štátnej správy v oblasti vysielania, retransmisie a poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie postavenie orgánu štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou. Je zložená z deviatich členov, volených Národnou radou Slovenskej republiky, pričom členovia rady, okrem jej predsedu, môžu vykonávať svoju funkciu ako jedinú činnosť alebo ako činnosť popri pracovnom pomere, pri súčasnom dodržaní určených zákonných obmedzení.

Rada teda nie je orgánom štátnej správy v klasickom ponímaní, ale je správnym orgánom sui generis. Platné rozhodnutie rady je utvárané prejavom vôle deväťčlenného kolektívneho orgánu. Vzhľadom na to, že funkcia člena rady je verejnou funkciou a členovia rady (okrem predsedu) ju môžu vykonávať aj popri pracovnom pomere, je zrejmé, že členovia rady nemôžu byť prítomní v sídle rady, a v tejto súvislosti sa podieľať na napĺňaní jej pôsobnosti a poslania v takom nepretržitom časovom rozsahu, ako je to napríklad u zamestnancov iných orgánov štátnej správy s rozhodovacou právomocou zverenou im na konkrétnom úseku štátnej správy. Podľa štatútu rady, schváleného predsedom Národnej rady Slovenskej republiky, rada zasadá spravidla dvakrát do mesiaca. Z takto nastaveného mechanizmu fungovania je zrejmé, že rada sa môže o určitých skutočnostiach (a teda aj o možnom porušení zákona zo strany žalobcu) dozvedieť, ak sa tieto relevantné informácie dozvedia jej členovia. Je nesporné, že reálnou možnosťou, kedy členovia rady získajú vedomosť o určitej skutočnosti, je práve zasadnutie, na ktorom sú prítomní, pričom práve na zasadnutí rady je možné zákonným mechanizmom (hlasovaním) kreovať vôľu rady ako kolektívneho orgánu, a teda relevantne rozhodovať v zmysle zákona o vysielaní a retransmisii.

Pokiaľ ide o postavenie a činnosť kancelárie rady, je nepochybné, že sa jedná o fundovaný podporný technický aparát rady s dostatočne vysokou odbornosťou v oblasti patriacej do pôsobnosti rady. Nejde však o subjekt disponujúci rozhodovacími právomocami v zmysle zákona o vysielaní a retransmisii, a preto

nie je relevantné, či sa o určitej skutočnosti dozvedela kancelária rady, ak vyhodnotenie a následné rozhodnutie o tejto skutočnosti patrí do výlučnej právomoci rady.

Ako už bolo uvedené, výklad ustanovenia § 64 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii nebol v doterajšej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu jednotný. V prejednávanej veci dospel senát najvyššieho súdu k vyššie uvedenému právnemu záveru, ktorý je jedným z troch doteraz vyslovených právnych názorov v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu týkajúcej sa sporného ustanovenia. Je nepochybne legitímnym právom žalobcu vysloviť svoj názor na spôsob aplikácie daného zákonného ustanovenia a svoje tvrdenia podložiť doposiaľ vyslovenými právnymi závermi hovoriacimi v jeho prospech. Súčasne je však povinnosťou súdu vyhodnotiť tvrdenia žalobcu v reálnych súvislostiach a v medziach platného práva, a bez toho, aby bol súd povinný osvojiť si právny názor žalobcu, musí vlastnou analýzou dospieť k záveru, ktorý má podklad tak v skutkovom stave, ako aj v platných právnych predpisoch aplikovaných na prejednávaný prípad.

Naznačeným postupom, z dôvodov vyššie uvedených, dospel najvyšší súd k záveru, že rada sa o možnom porušení zákona zo strany žalobcu dozvedela na svojom zasadnutí dňa 3. júla 2007. Z uvedeného vyplýva, že subjektívna šesťmesačná lehota na rozhodnutie o uložení sankcie bola zachovaná (rozhodnutie bolo vydané dňa 6. novembra 2007).

V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na vývoj právnej úpravy, pokiaľ ide o sporné ustanovenia § 64 ods. 3 zákona o vysielaní a retransmisii, aj keď to pre prejednávanú vec nie je relevantné. Zákonom č. 498/2009 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. decembra 2009, bol zmenený a doplnený zákon o vysielaní a retransmisii. V § 64 ods. 4 zákona o vysielaní a retransmisii účinného do 14. decembra 2009 (v zákone o vysielaní a retransmisii účinnom do 28. decembra 2007, teda v znení účinnom pre prejednávanú vec, to bolo ustanovenie § 64 ods. 3) sa na konci pripojila veta: "Za deň, keď sa rada dozvedela o porušení povinnosti podľa odseku 1, sa považuje deň prerokovania správy o kontrole dodržiavania povinností podľa tohto zákona na zasadnutí rady."

Z uvedeného je zrejmé, že zákonom č. 498/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z.z. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov zákonodarca explicitným určením dňa, ktorý sa považuje za deň, kedy sa rada dozvedela o porušení povinnosti, reagoval na neurčito vymedzený začiatok plynutia subjektívnej lehoty, a na to nadväzujúce nejednotné rozhodovanie najvyššieho súdu v otázke určenia tohto okamihu. Skutočnosť, že vývoj právnej úpravy postupoval rovnakým smerom, akým sa uberalo uvažovanie a rozhodnutie najvyššieho súdu v tomto konaní, môže byť len argumentom ilustrujúcim, že právny záver súdu nie je nedôvodný, či právne nelogický.

Druhou námietkou žalobcu v prejednávanej veci bolo samotné nesprávne právne posúdenie veci správnym orgánom, pokiaľ rozhodol, že program „Z.“, odvysielaný dňa 10. apríla 2007 o cca 18.25 hod., nespĺňal atribúty objektívnosti a nestrannosti, tak ako to vyžaduje ustanovenie § 16 písm. b) zákona o vysielaní a retransmisii, podľa ktorého vysielateľ je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a politicko-publicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

Nakoľko nosnou témou posudzovanej relácie bolo aktuálne politické dianie v súvislosti s návrhom opozície na odvolanie ministra hospodárstva, Ľ. J., rada konštatovala, že išlo jednoznačne o politickú tému, a preto uvedenú reláciu vyhodnotila ako politicko-publicistický program.

Podľa § 3 písm. i) zákona o vysielaní a retransmisii politická publicistika je program tematicky zvyčajne spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje najmä komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam a názory politikov na jednotlivé témy.

Na základe uvedenej zákonnej definície sa najvyšší súd stotožňuje so zaradením posudzovanej relácie do kategórie politickej publicistiky, a vzhľadom

na to je dôvodné skúmať, či jej obsah spĺňa kritériá uvedené v § 16 písm. b) zákona o vysielaní a retransmisii.

Pojmy objektívnosť a nestrannosť (použité v citovanom ustanovení) nie sú v zákone presne definované, jedná sa o tzv. neurčité právne pojmy.

Ako hlavné kritériá objektivity rada v odôvodnení rozhodnutia uviedla pravdivosť, relevanciu, transparentnosť, presnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia. Vo svetle týchto atribútov rada následne vyhodnotila posudzovanú reláciu a dospela k záveru, že táto relácia nespĺňala požiadavky nestrannosti a objektívnosti, pričom tento právny názor rada podložila konkrétnymi citáciami z posudzovanej relácie a vyporiadala sa aj s námietkami žalobcu uvedenými v jeho stanovisku k správne konaniu.

Úlohou súdov v súdnom preskúmvacom konaní – prvostupňového (krajského) a odvolacieho (najvyššieho) – bolo posúdiť, či správny orgán konkrétny skutkový jav (obsah programu „Z.“, odvysielaný dňa 10. apríla 2007) správne subsumoval pod neurčitý právny pojem (objektívnosť a nestrannosť). Pri aplikácii neurčitých právnych pojmov je rozhodujúce, aby správny orgán definoval, čo pod konkrétnym právnym pojmom rozumie a aké znaky a kritériá sú určujúce pri uvážení, či skúmaný skutkový stav podlieha, resp. nepodlieha pod daný právny pojem.

Najvyšší súd ako odvolací súd v systéme správneho súdnictva sa v odvolacom konaní pri posudzovaní vecnej správnosti napadnutého rozsudku krajského súdu v konečnom dôsledku obmedzil na skúmanie, či rada pri aplikácii kritérií ustanovených v § 16 písm. b) zákona o vysielaní a retransmisii nevybočila z medzí zákona a či jej rozhodnutie je výsledkom logických a zdôvodnených úvah. V tomto smere je potrebné konštatovať, že napadnuté rozhodnutie rady je podrobne odôvodnené a je v ňom uvedené, akými kritériami sa pri posudzovaní možného porušenia zákona zo strany žalobcu rada riadila a na základe akých konkrétnych skutočností dospela k záveru, že k porušeniu zákona došlo. Ak zákon v určitých prípadoch vymedzuje povinnosť vysielateľa všeobecnými pojmami, ktoré bližšie nedefinuje, rada je povinná pri výkone svojej pôsobnosti, vyplývajúcej

jej z ustanovenia § 5 ods. 1 písm. g) zákona o vysielaní a retransmisii posúdiť obsah programu podľa ňou určených kritérií, lebo len tak môže ustáliť, či vysielateľ neporušuje základné povinnosti, ustanovené zákonom. Radou zvolené kritériá (pravdivosť, relevancia, transparentnosť, presnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absencia stránenia) sú podľa názoru najvyššieho súdu objektívne, logické a zrozumiteľné. Sú tiež súladné s výkladom týchto pojmov v odbornej literatúre – výkladových slovníkoch. Krátky slovník slovenského jazyka (Veda, vydavateľstvo SAV, 1997) definuje pojem objektívny ako jestvujúci nezávisle od subjektívneho vedomia, skutočný, faktický, nezaujatý, nestranný a pojem nestranný ako kt. nikomu nenadŕža, nezaujatý, neutrálny, objektívny. Rovnaké sú definície uvedených pojmov aj v staršom vydaní uvedeného slovníka (z roku 1987). Slovník slovenského jazyka II. diel (Vydavateľstvo SAV, 1960) definuje pojem objektívnosť ako 1. existencia, jestvovanie niečoho nezávisle od ľudského vedomia, 2. nadindividuálna, všeobecná platnosť niečoho, 3. nestrannosť, nezaujatosť, vecnosť, spravodlivosť, 4. pravdivosť, správnosť, hodnovernosť a pojem nestranný ako objektívny, nezaujatý, nepredpojatý, nikomu nenadŕžajúci, spravodlivý.

Vzhľadom na zákonné vymedzenie povinností vysielateľa všeobecnými pojmami bolo právom rady a vlastne aj nevyhnutnosťou zvoliť kritériá pre posudzovanie plnenia základných povinností vysielateľa a tým naplniť všeobecné zákonné definície konkrétnym obsahom. S ohľadom na obsah pojmov objektívnosť a nestrannosť, ako je ich obsah uvedený vyššie, podľa názoru najvyššieho súdu rada správne vyhodnotila posudzovanú reláciu ako nespĺňajúcu požadované atribúty objektívnosti a nestrannosti. Inštitút prázdneho kresla možno považovať za štandardný postup pri realizácii tohto druhu programu, avšak v takom prípade bolo potrebné, aby názory chýbajúcej strany boli prezentované zástupcom tretieho sektora a keď nie ním, tak redaktorom. Rada odôvodnene usúdila, že nezaujatý poslucháč nemohol nadobudnúť po vypočutí relácie dojem, že bola objektívna a nestranná, a že názory, ktoré v relácii odzneli, boli kvalitatívne a kvantitatívne pluralitné a vyvážené.

Žalobca v stanovisku k správne mu konaniu uviedol, že dramaturg programu R. K. menovaným pozvanie za S R. tlmočil dňa 10. apríla 2007, teda v deň vysielania. Otázka, či pozývanie hostí do relácie v deň jej konania je zo strany s R. plnením jeho poslania so všetkou starostlivosťou, tiež bola významná pri rozhodovaní rady v danej veci.

Najvyšší súd v postupe a rozhodnutí rady nezistil také vybočenie z medzí a hľadísk ustanovených zákonom, ktoré by odôvodňovalo konštatovanie, že napadnuté rozhodnutie je nezákonné.

Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta OSP ako vecne správny potvrdil, keď dospel k totožnému záveru ako krajský súd, že v preskúmvanej veci bol správnym orgánom dostatočne zistený skutkový stav a z neho vyvodený správny právny záver. Nebolo preto v súdnom preskúmvacom konaní zistené porušenie zákona v postupe a rozhodovaní správneho orgánu – rady.

Rešpektujúc nález ústavného súdu č.k. IV. ÚS 245/09-42 zo dňa 21. januára 2010 v opakovanom odvolacom konaní najvyšší súd sa neobmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku krajského súdu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 OSP, ale sám svoje zistenia a závery náležite odôvodnil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 OSP tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal. Neúspešnému žalobcovi náhrada trov odvolacieho konania nepatrí a žalovanému správne mu orgánu nevznikol zákonný nárok na ich náhradu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

V Bratislave dňa 20. októbra 2010

JUDr. Elena Kováčová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Nikoleta Adamovičová